

“GEZİ PARKI OLAYLARI BİZE NE ANLATIYOR?” ÇALIŞTAYI

(4 Temmuz 2013 Perşembe)

SONUÇ BİLDİRGESİ

TÜRKİYE DEMOKRASİSİ REŞİT ANCAK YETERİNCE OLGUN DEĞİLDİR.

27 Mayıs'ta Taksim Gezi Parkı'ndaki ağaçların kesilecek olmasına tepki olarak bir grup gencin parkta çadır kurup oturma eylemi yapmasıyla başlayan ve polisin parkı boşaltmak için orantısız güç kullanmasıyla başka şehirlere de yayılan Gezi Parkı olaylarının, demokrasi tarihimizde yeni bir dönemin başlangıcına işaret etmekte olduğu söylenebilir. Her ne kadar söz konusu hareket henüz tamamlanmamış ve süreç içerisinde farklı tavır alışlarla tüm olası potansiyelini tüketmemiş olsa da, bu hareketin, en azından başlangıcında bir sivil itaatsizlik eylemi olarak, şiddet içermeyen bir gençlik hareketi biçiminde ortaya çıktığı söylenebilir. Olayların, şu ana kadarki kesitine bakarak, ikisi hale, birisi ise geleceğe ilişkin, üç temel sonucuna işaret edilebileceği kanısındayız.

Türkiye halkı iktidara karşı çıkarken de, demokrasisine sahip çıkmıştır.

İlk olarak, Gezi Parkı olayları, halkın ilk defa örgütlü bir yapının desteği ve yönlendirmesi olmaksızın da sesini güçlü biçimde yükseltebileceğini göstermiştir. Gezi parkındaki gruba müdahale edilmesinden sonra, İstanbul dışında farklı şehirlerde de genel eğilimi şiddet olmayan geniş halk kitleleri sokağa çıkmıştır. Bu kalabalıklar, aralarındaki şiddeti tahrik edenlere prim vermemeye özen göstererek ve fakat kullanılan araçlar ve dil itibarıyla zaman zaman maksadını aşan iktidar karşıtı protesto gösterilerini hayata geçirmişlerse de, genel olarak, sivil itaatsizlik zemininde ve demokrasi içinde kalmaya özen göstermişlerdir.

Türkiye'de darbeler devrinin kapandığına şahit olunmuştur.

Olaylar, Türkiye'de halkın da, siyasetin de, toplumsal sorunları darbelerle değil, insan hakları zemininde ve demokratik yöntemlerle çözmek konusundaki kararlılığını göstermiştir. Sokaklarda iktidara karşı eylem yapanlar da, eylemlere müdahale eden iktidar da, türlü şiddet eylemleri, içeriden ve dışarıdan gelen

provokasyon ve özellikle sanal alemde yapılan yoğun dezenformasyonlara rağmen, kendilerini ısrarla insan hakları ve demokrasi çerçevesine konumlandırmışlardır. Sokaklarda, şiddeti tahrik ederek halkı çatışmaya sevk etmek suretiyle darbe yapmaya yeltenenler ya da sokağa çıkan herkesi darbeci ilan etme eğilimi taşıyan bazı iktidar mensuplarının varlığına rağmen, gerek eyleme katılanların ekserisi, gerekse iktidar, çözümü genel olarak meşru zeminlerde arama gayreti içerisinde olmuştur. Eylemciler, iktidarın giderek otoriterleşmesine karşı demokratik bir sivil itaatsizlik eylemi gerçekleştirdiklerini söyleyerek; iktidar ise, ileri demokrasi için attığı adımların eylemler tarafından sekteye uğratılmak istendiğine vurgulayarak, en azından fikri planda kendi tutum ve tavırlarını hukuk ve demokrasi içinde görmeye ve göstermeye azami özen göstermişlerdir.

Türkiye halkı Dünya ölçeğinde “geleceğin siyaseti” ya da “siyasetin geleceğini” şekillendiren aktörler arasındaki yerini almıştır.

Türkiye'nin, Dünya ile paralel olarak tecrübe ettiği bu “yeni eylem biçimi”, gelişmiş demokratik ülkelerdeki örneklerle birlikte, “yeni bir siyaset tarzı” beklentisi oluşturmuştur. Olaylar göstermiştir ki, Türkiye'nin temel sorunu, artık demokrasi ya da insan hakları sorunu değildir; sorun, bu kavramların nasıl yorumlandığı ve pratikte nasıl işletildiği, yani siyaset etme biçimiyle ilgilidir. Olaylarda aktif rol üstlenen siyasal aktör ve çeşitli halk gruplarının birbirinden çok farklı talep ve beklentilere sahip oldukları inkar edilemez. Ancak farklı taleplerle de olsa iktidara karşı direnç gösteren halk kesimine egemen olan temel motivasyonun “daha az otorite, daha çok özgürlük” biçiminde formüle edilebileceği; iktidarın, eylemlerin haksızlığına yönelik vurgusunun ise, daha çok, “sandıkla gelenin sandıkla gideceğine” ilişkin demokratik seçim ilkesi üzerinden formüle edilebileceği söylenebilir.

Çağımızda, modern ideolojilerin ve ürettiği çağdaş kavramların erozyona uğradığı, anlamlarını yitirmeye başladığı dikkate alınacak olursa, bugün toplumsal olaylar karşısında salt insan hakları ve demokrasiye ya da demokrasiye karşılık gelmek üzere başlı başına seçime vurgu yapılmasının çok da anlamlı olmadığı sonucuna varılabilir. İşte bu bağlamda, Gezi Parkı olaylarının, gelişmiş demokratik ülkelerdeki benzerleriyle paralel olarak, yalın bir insan hakları ve demokrasi talebiyle ortaya çıkmanın ötesinde, demokrasinin kalitesine yönelik bir beklentiyi dile getirmiş olduğunu söyleyebiliriz. Bu, “insandan hareket eden ve insanı merkeze alan yeni bir siyaset” talebidir. İnsanlar artık, sınırları siyaset tarafından, hukuk

aracılığı ile çizilen ideolojik eksenli hayat tarzlarına mahkûm edilmek istemediklerini, siyasetin, seçimler arasındaki dönemlerde de, kendilerini, taleplerini ve beklentilerini gözetken bir anlayışla yapılmasını beklediklerini dile getirmektedirler. İnsandan hareket eden bir siyaset anlayışının da daima demokratik sorumluluklarla birlikte düşünülmesi gerektiği, her bireyin kendi hakları kadar birlikte yaşadığı diğerlerinin haklarını da gözetmesiyle gerçek bir demokrasiden söz edilebileceği unutulmamalıdır. Siyaset etme biçimine demokratik vasıf kazandıracak en önemli husus, iktidarların, hak ihlallerinde kolektif bir bilinç çerçevesinde birlikte hareket edebilen sağlıklı bir toplumdan dayanak almasıyla mümkün olabilecektir.

Özetle, Gezi Parkı olayları göstermiştir ki; Türkiye demokrasisi, bu eylemin arkasındaki tüm art niyetleri görebilecek kadar yetiştirilmiştir; ancak henüz toplumsal olaylar içindeki samimi niyet ve talepleri ayırt edebilecek bir olgunluğa sahip değildir.